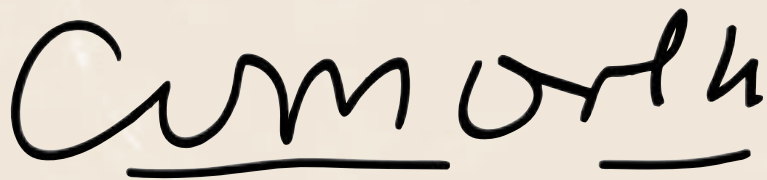

CWMDolk

Cwm Dolk

Geboren te Rotterdam

Opleiding

- HKU Artibus te Utrecht
- Universiteit Jalapa te Mexico
- Styria studio New York

Terugkijkend op de carrière van CWM Dolk (Rotterdam 1949) en het ontstaan van zijn oeuvre als beeldend kunstenaar is het opvallend dat hij in een internationale context is begonnen en dat van daaruit een oriëntatie is ontwikkeld die vooral vanuit lokale en regionale gegevens is uitgewerkt. Het plaatselijke draagt bij aan het mondiale, het persoonlijke aan het universele, het individuele aan het collectieve.

Mexico

In 1978 Dolk studeerde nog aan de kunstacademie van Utrecht vertrok hij voor een studieperiode naar de Universiteit van Jalapa in Mexico. Daar werd hij geconfronteerd met de directe uitdrukkingvormen die zo kenmerkend zijn voor de Midden-Amerikaanse cultuur, vaak gepaard gaand met een maatschappelijk engagement en in ieder geval vanuit een persoonlijke stellingname daarin. De handschriftelijkheid van het schilder- en tekenidoom dat hij daar aantrof, vertaalde hij naar wat in de westerse kunstgeschiedenis wel 'het grafische gebaar' wordt genoemd. Het betreft een handmatige manier van werken die intuïtief en direct is, te vergelijken met écriture automatique. De handeling van het tekenen of schilderen wordt gestuurd door een innerlijke motor die de inhoudelijke prioriteiten bepaald. Het is een zintuiglijke manier van werken die gepaard gaat met directe gewaarwordingen die in vorm, kleur en compositie worden uitgewerkt.

Een meer beschouwelijke reflectie ontstaat in de loop van het werkproces en leidt voortdurend tot bijstellingen, preciezere voornemens en zorgvuldiger onderwerpskeuzes. In Dolks geval leidde het in de begintijd tot een min of meer abstracte beeldtaal die enigszins raadselachtig en lyrisch van karakter is en wel altijd ontleend aan directe waarnemingen, veelal landschappelijk van aard en zich uitlatend over de wisselwerking tussen de mens en zijn omgeving. Een zekere verlatenheid, een gevoel van verlies en verlangen, bepaalt het karakter van dit werk. De werken ontstaan vanuit een geconcentreerde stilte. Daarmee in contrast staat de vaak ronduit brutale uitdrukkingvorm. In die tijd had hij vooral zin om rake klappen uit te delen. Pas later kwamen, om in bokstermen te blijven, ook het voetenwerk, schijnbewegingen, tactiek en verfijnde techniek aan de orde. Daar is jarenlange training voor nodig.

1

Zijn studieperiode in Mexico mondde uit in een verblijf van een jaar ter plekke. Er ontstonden in geconcentreerde werkperiodes talloze schilderijen, gouaches, tekeningen en grafische werken waarin hij zijn handschrift, technische vaardigheden toen nog vooral beperkingen - en inhoudelijke thema's uitdiepte en aanscherpte.

New York

Na zijn jaar in Mexico ging hij door naar New York waar hij ging werken als assistent lithograaf in Styria Studio bij Craig O'Brien. In de loop van een jaar ontwikkelde hij zich tot meesterdrukker en voerde werken uit voor vooraanstaande kunstenaars uit die tijd onder wie Robert Rauschenberg, Alex Katz, Larry Rivers, Willem de Kooning, Gilbert & George en anderen. Hij maakte er kennis met de ultieme professionaliteit van de beeldende kunst.

Grafisch Atelier Utrecht

Met die bagage begon hij, terug in Nederland waar hij zijn studie aan de Academie voor Beeldende Kunst in Utrecht afrondde, in 1981 zijn zelfstandige beroepspraktijk als beeldend kunstenaar vanuit een atelier in Utrecht. Kenmerkend daarbij is dat de schilderijen nog altijd in dat natuurlijke handschrift ontstaan, maar dat de zeefdrukken in een vooropgezet plan van een nauwkeurige beeldopbouw in lagen moet worden voorbereid. In zijn geval leidt het tot grafiek in vaak tientallen drukgangen waarbij ingewikkelde schema's voor kleurscheiding van te voren moeten worden doordacht en het analytisch voorstellingsvermogen op de proef wordt gesteld. De wisselwerking tussen die spontane, directe schildertaal en die weloverwogen grafische composities geeft zijn werk een herkenbare identiteit. Geïnspireerd door de ervaringen in New York ontwikkelde hij zijn werk in samenspraak met andere kunstenaars en richtte het Grafisch Atelier Utrecht op. Hoewel hij bij die instelling al lang niet meer organisatorisch betrokken is, maakt hij tot op de dag van vandaag gebruik van de faciliteiten die in die tijd beschikbaar kwamen. Zijn praktijk als zeefdrukker, naast het maken van schilderijen, is in die tijd begonnen en heeft geleid tot een ondernemerschap binnen de beeldende kunst die tot een grote verspreiding van zijn werk onder een breed en massaal publiek heeft geleid.

De kunstuitleen

In de jaren tachtig opereerde hij waar mogelijk in het museale circuit en binnen kunstenaarsinitiatieven, grafische werkplaatsen in binnen- en buitenland en in samenwerking met enkele galeries (Galerie Lips en Flatland bijvoorbeeld), en specialisten in de grafische wereld enzovoort. Hij merkte dat die instellingen een beperkt en select publiek trokken en dat zijn werk zich binnen die kringen wel deed gelden en er kwamen ook interessante opdrachten uit voort zoals wandschilderingen in binnen- en buitenland, maar het leidde niet tot een bevredigende verkoop en verspreiding van zijn werk in economische zin. In ieder geval was die niet voldoende om er een onafhankelijk bestaan als beeldend kunstenaar mee op te bouwen. Via

artotheken en kunstuitlenen opende zich echter een markt die voor een ander publiek dan de kenners van de sector toegankelijk was. Al werkende ontstond er in samenspraak met die instellingen een praktijk waarbij hij zijn schilderijen, die in samenhangende series tot stand komen, deels opnieuw realiseert in zeefdrukken. Die series grafiek zijn de afgelopen twintig jaar in grote aantallen door kunstuitlenen en artotheken afgenomen en vinden grote aftrek bij hun klantenkring. Door de respons op die praktijk is de behoefte om in museale situaties zijn werk te presenteren enigszins afgenomen, zeker als hij niet zelf de voorwaarden kan bepalen waaronder het werk wordt getoond.

Publicaties

In 1989 maakte hij in eigen beheer de publicatie - 'CWM Dolk - Schilderijen 1980-1989' - die een terugblik bood op de eerste jaren van zijn beeldende kunstpraktijk. Die uitgave heeft een gunstige invloed gehad op het begrip van zijn beeldtaal, maar ook op de verkoop en verspreiding van zijn werk. De exclusieve grafische publicatie 'The Dolkperspective' (een kunstenaarsboek in beperkte oplage met originele litho's) van een paar jaar daarvoor (1985) had al in de kring van liefhebbers en kenners geleid tot de nodige waardering en respons op mijn grafische werk.

Zijn werk laat een ontwikkeling zien van een nogal directe manier van werken naar een meer weloverwogen 'down to earth' benadering van de onderwerpen die hem aan het hart liggen. Het criterium van de begintijd 'dat het er in één keer goed op met staan' is ingeruild voor een proces van het voortdurend hernemen en opnieuw overwegen van de manier waarop het werk tot stand komt. Maar nog altijd lukt het hem soms gewoon in één keer. Vaak gaat het qua onderwerp om minder gewaardeerde aspecten van het culturele erfgoed, zoals landschapsculturen, de accelererende voortgang van het bestaan, grondpatronen van onze beschavingen en de houding van de mens daar tegenover. CWM Dolk brengt een zekere vorm van nuchtere machteloosheid in beeld van de mens tegenover culturele fenomenen waaraan hij zich ondergeschikt weet, maar waar hij tegelijkertijd ook medevormgever van is. In feite staan we machteloos tegenover ons eigen voortgangsideaal en vernietigen daarmee ook wat ons altijd dierbaar is geweest. Dolk representeert in zijn manier van werken een ruw schoonheidsideaal, gekenmerkt door een eenvoud die eruit bestaat de ballast van de geschiedenis te onderscheiden van de historische bagage waar we niet zonder kunnen. Om het gewicht van die noodzakelijke bagage te kunnen dragen, moet je die ballast rücksichtslos van je afwerpen.

Om in leven te blijven moet een straaljagerpiloot soms van de schietstoel gebruik maken: zijn machine schiet er dan bij in, maar zijn voortbestaan is verzekerd. Het schilderij is de parachute die Dolk steeds veilig in het landschap van de kunst laat landen.

Alex de Vries